

RICHTLIJN KOORTS BIJ KINDEREN

Patiënteninformatie voor (ouders en verzorgers van) kinderen met koorts 0-16 jaar

Koorts komt veel voor bij kinderen. In deze paragraaf wordt samengevat wat koorts is, wanneer ouders zich zorgen moeten maken over koorts en welke symptomen er zijn bij het kind waarbij contact met een arts moet worden opgenomen.

1 KOORTS

We spreken van koorts als de lichaamstemperatuur boven de 38,0°C komt, rectaal gemeten. Koorts is een natuurlijke, op zichzelf onschuldige reactie van het lichaam op een infectie om herstel van weefsel en cellen te bevorderen. Het is dus een teken dat het eigen afweersysteem in actie komt tegen de infectie. Een infectie kan worden veroorzaakt door bacteriën en virussen. In de meeste gevallen wordt koorts veroorzaakt door een virale infectie die in het algemeen vanzelf overgaat, zoals verkoudheid of oorontsteking. Soms is er sprake van een ernstige bacteriële infectie die met antibiotica behandeld moet worden. De meest voorkomende bacteriële infecties bij kinderen met koorts zijn een longontsteking of een nierbekkenontsteking. In zeldzame gevallen is er sprake van een hersenvliesontsteking of bloedvergiftiging. Vooral deze laatste oorzaken zijn gevreesd.

2 ALARMSYMPTOMEN

Koorts kan bij kinderen gemakkelijk oplopen tot 39,0°C of hoger. Dit hoeft op zichzelf niet verontrustend te zijn. Pas als er ook alarmerende symptomen zijn die mogelijk duiden op een ernstige infectie, is het verstandig contact op te nemen met de huisarts. Alarmerende symptomen bij kinderen met koorts zijn:

- Verminderd drinken
- Verminderd plassen (of minder plasluiers)
- Sufheid, verwardheid of niet goed reageren op ouders
- Vlekjes op de huid die niet wegdrukbaar zijn
- Nekstijfheid of luierpijn (een pijnlijke reactie bij het buigen van de nek of bij het verwisselen van de luiers)
- Moeite met ademen en het bewegen van de neusvleugels bij het ademen

Bij het hele jonge kind (≤ 1 maand) kan een lage temperatuur ($T < 36,0^\circ\text{C}$) ook een symptoom zijn van een ernstige infectie. Soms kunnen ouders hun observatie niet goed omschrijven en zeggen ze dat het kind ‘anders’ ziek is dan normaal. Dit kan een symptoom zijn van ernstige infecties. Het is dan verstandig contact op te nemen met een zorgverlener, bij voorkeur de huisarts.

3 KOORTSVERLAGENDE MEDICIJNEN

Er is geen reden om koortsverlagende middelen, zoals paracetamol of ibuprofen, standaard te geven met als enige doel om de temperatuur te verlagen bij kinderen met koorts die niet ziek

overkomen. Koortswerende middelen moeten vooral gegeven worden om het kind comfort te bieden. Zowel paracetamol als ibuprofen kunnen dan worden gebruikt, er is een lichte voorkeur voor paracetamol vanwege minder bijwerkingen. Bij voorkeur wordt één middel gegeven. Er kan worden overgegaan op een andere middel (bijvoorbeeld ibuprofen in plaats van paracetamol) als het eerste middel geen verbetering van comfort geeft. Deze middelen voorkomen koortsconvulsies niet, maar dragen ook niet bij aan het optreden van convulsies bij koorts.

Alternatieve manieren om de lichaamstemperatuur te verlagen of het comfort van het kind te verbeteren, zoals het afsponzen met lauw water, werken niet en vergroten vaak het ongemak bij kinderen. Kleding van het kind met koorts moet worden afgestemd op het comfort van het kind en moet niet alleen gericht zijn op het beïnvloeden van de lichaamstemperatuur.

4 OVERIGE INFORMATIE

Heel vaak zal bij het ontslag van het kind van de SEH geen behandeling met antibiotica gestart worden. Dit is bij virusinfecties niet nodig. Bij virusinfecties kan de koorts nog wel enkele dagen aanhouden, maar zijn kinderen vaak niet erg ziek. Bij de verdenking van een bacteriële infectie zal de arts meestal antibiotica voorschrijven. Een kuurtje antibiotica beschermt echter niet tegen enkele ernstige infecties, zoals een hersenvliesontsteking. Wanneer het kind wordt verdacht van een dergelijke ernstige bacteriële infectie, zal het kind moeten worden opgenomen zodat antibiotica via een infuus kunnen worden gegeven.

Ook al is het kind op de SEH beoordeeld en is er een advies gegeven, er is nooit volledige zekerheid over de gestelde oorzaak en het verwachte herstel. Het is belangrijk dat de ouders weten waar ze bij het kind op moeten letten tijdens de ziekteperiode. De eerder genoemde alarmsymptomen spelen hierbij een belangrijke rol, te weten:

- Verminderd drinken
- Verminderd plassen (of minder plasluiers)
- Sufheid, verwardheid of niet goed reageren op ouders
- Vlekjes op de huid die niet wegdrukbaar zijn
- Nekstijfheid of luierpijn (een pijnlijke reactie bij het buigen van de nek of bij het verwisselen van de luiers)
- Moeite met ademen en het bewegen van de neusvleugels bij het ademen

Het optreden van deze symptomen is reden om opnieuw contact te zoeken met een arts.

Ook dienen de ouders te letten op tekenen van uitdroging, bijvoorbeeld omdat het zieke kind niet goed drinkt, spuugt of diarree heeft. Deze tekenen zijn onder andere een ingevallen fontanel, een droge mond, ingezonken ogen, geen tranen en een algehele zieke indruk. Bij tekenen van uitdroging moeten de ouders het kind stimuleren om te drinken door vaak kleine beetjes vocht aan te bieden EN er moet opnieuw contact worden gelegd met een arts.

Als ouders (een deel van) de uitleg van de arts niet goed hebben begrepen, moeten zij doorvragen.

Er is geen reden voor het thuis meten van lichaamstemperatuur bij een kind met koorts dat verder niet ziek is.